
BUTLLETÍ

DE L'ASSOCIACIO PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ANY II

Barcelona, maig de 1918

NÚM. 5

SUMARI

	Pàgs.		Pàgs.
Crònica de la Protectora, abril:		sitari Català, per Josep M. Batista i	
Concurs de jocs d'infants	77	Roca	84
Acords de la sessió del dia 20	79	Organització dels Estudis del Magis-	
Orfeó de Sans	82	teri, per Felip Solé i Olivé	86
Educació de la voluntat, per Llorenç		Urbemania, per A. Busquets i Punset	86
Jou i Olló	82	Bibliografia, per P. R., B. V. i Ll. J. i O.	89
La significació del II Congrés Univer-		Noves	91

CRONICA DE LA PROTECTORA

MES D'ABRIL

CONCURS DE JOCS D'INFANTS

Universalment reconegut el valor educatiu del joc, i existint a la nostra terra un nombre de jocs d'infants, nascuts aquí i propagats per tradició, constituint un tresor folk-lòric poc conegut, i desitjosa l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana de fer-ne un recull per oferir-lo als pares i educadors, obre un concurs sots les bases i condicions següents:

I. S'ofereix un premi únic de 500 pessetes al millor recull de jocs d'infants propis de terres de llengua catalana, podent-hi ésser compresos no tan sols els que es troben actualment en ús, sinó també els ja desapareguts i dels quals es tingui notícia.

II. El Jurat podrà reservar-se la llibertat de partir el premi quan ho cregui convenient, i també la de crear-ne d'altres complementaris quan la vàlua dels treballs presentats ho fes necessari.

III. Els treballs hauran d'ésser redactats en català i amb lletra clara (millor escrits a màquina) i es subjectaran a les condicions següents:

a) Cada joc deurà ésser detalladament descrit en fulla apart de la mida de 1/4 de plana de paper de barba, i escrit en una sola cara.

Quan siguin necessàries diverses fulles per a la descripció de cada joc, hauran d'anar cosides o clavades.

b) Cada joc haurà d'ésser encapçat amb el nom popular que tingui a la localitat d'on l'autor el pren. Caldrà donar també, entre parèntesi, els altres noms del mateix joc, ja coneguts de l'autor, indicant també, si és possible, la comarca on els usin.

c) La descripció de cada joc anirà acompanyada de les il·lustracions gràfiques que pugui aportar l'autor.

d) Haurà d'ésser anotada, també, fidelment (prescindint de tota preocupació gramatical) el text dels recitats, cançons, etc., que formin part del joc; això encara que no tinguin sentit clar i concret. S'anotaran també les variants conegudes.

e) Quan el joc sigui cantat o tingui alguna part de cant, es procurarà facilitar-ne l'anotació musical.

f) Quan un joc es faci o jugui preferentment en èpoques de l'any o festes determinades, caldrà anotar aquesta circumstància.

Igualment caldrà anotar si els jocs són exclusivament o amb preferència propis de nois o de noies o bé de nois i noies junts, així com el nombre dels que hi prenen part, quan aquest nombre sigui determinat per les lleis del joc.

g) Es considerarà com un mèrit més del treball l'adjuntar-hi un complement on l'autor aplegui el que conegui de jocs típics de la nostra terra que avui es tinguin per propis dels adults.

IV. Els treballs, acompanyats d'un plec clos contenint el nom de l'autor en les condicions acostumades, hauran d'ésser adreçats al Secretari de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Canuda, 14, pral., abans del 31 de desembre del present any de 1918.

Constituiran el Jurat qualificador els senyors següents: D. Tomàs Carreras i Artau, D. Pere Barnils, D. Rossend Serra i Pagès, D. Enric Morera, D. Aureli Campmany, Srta. D.^{na} Maria Noguer i D. Julià Pujol.

Barcelona, març de 1918.

El President,
MANUEL FOLGUERA I DURAN

El Secretari,
MARTÍ ESTEVE

ACORDS DE LA SESSIÓ DEL DIA 20

Foren proposats i admesos els socis següents: Joventut Nacionalista del districte V, Casal Nacionalista Martinenc, Orfeó Català, Jacint Laporta i Mercader, Joan Pascual i Florensa i Laureà Arquer, de Barcelona; Antoni Boada i Lladó, de Terrassa; Antoni Vila i Ollé i Ramon Satonas i Capell, d'Igualada; Francesc Morera i Bergadà, de Lleida; Josep Alemany i Balcells, de Bellcaire d'Urgell; Josep M. Ferrer i Valls, de Castejón de Sos (Osca); Josep Sabaté, Josep Llarch, Joan Mata, Lluís Magraus, Enric Puig, Joaquim Garriga, Pere Codorniu, Josep Figueras F., Odon Boada, Manuel Sagalà, Joan Coll i Pijoan, Jaume Cols, F. Xerínach, Ismael Fortuny, Joaquim Pallarols, Joan Deàs, Pau Periu i Vila, Ferran Muñoz i Ferrer, Anton Mirabent, Albert Carbonell, Lluís Planas, Anton Ibíll i Rovira i Joan Nadal, de Santiago de Cuba; Joan Vallvé, Joaquim Cros, Enric Raxac, Esteve Martí, Anton Mestres, Llorens Gardell, Frederic Brusi i Font, Joan Artau i Sala, Rafael Oriol i Castells, Francesc Tey i Vilageliu, Eudald Romagosa i Garces, Pere Font i Francesc Barsó i Mora, de l'Havana.

Se dona compte del donatiu de 25 exemplars del llibre «Pel nostre ideal» del mestre En Lluís Millet, cedits per l'Orfeó Català i d'altre de 116'25 pessetes de l'entitat «Esperanta Semo», de Sabadell, amb motiu de la seva dissolució; els quals són vivament agraïts.

Es rep de la Comissió Delegada de Mallorca l'acta de constitució, ratificant-se els nomenaments del seu Consell Directiu a favor del M. I. S. D. Anton M. Alcover i Sureda, President; En Joan Ferrer i Serra, Tresorer; i En Ramon Morey i Antic, Secretari; acordant-se encoratjar-los per a emprendre a Mallorca una ferma campanya catalanitzant.

La Comissió Delegada de l'Havana fa constar els mereixements del soci En Miquel Oriol, acordant-se regradar-lo, com així mateix, a proposta seva, concedir un Diploma d'Honor al seu ex-Tresorer Dr. En Josep Murillo pels meritisims serveis prestats a la tasca de la Protectora. De la Comissió de Santiago de Cuba es rep la liquidació de les quotes corresponents al mes de febrer; de les comissions de Girona, Lleida i Terrasa, comunicacions sobre assumptes de tràmit.

Es llegeixen comunicacions del Director de l'Escola Nacional de Bellcaire, agraïnt la concessió de subvencions a deixebles pobres que assisteixen a son establiment; de l'Escola Catalana de D. Manuel Ribas, convidant a cooperar a una solemnitat del dia 28 del corrent i enviant les notes d'aplicació dels alumnes subvencionats; del Patronat de les Escoles Catalanes gratuïtes del districte III, anunciant la reforma de sa constitució i comunicant l'enviament de la subscripció de ses deixebles pel bust del Dr. Estrany, projectat pel Patronat de les Escoles

Catalanes dels districtes II i VII. S'acorda accedir al prec d'alguns socis de donar ajut a una petició de l'Escola Municipal Montessori del carrer de Balma perquè s'ampliï a la categoria d'elemental.

La Comissió Tècnica proposa: que es concedeixi una subvenció extraordinària al Patronat de la «Casa dels Nens», de Vilafranca, en raó del sacrifici que s'ha imposat per a l'ampliació de dit establiment al grau elemental, augmentant son material docent; que s'atorguin a la Comissió de Cultura del soci col·lectiu «Casal Nacionalista Martinenc» alguns llibres que sol·licitava; i demés exposa una iniciativa sobre la confecció de l'Epistolari Comercial Català, que passa a la Comissió Editorial. També acompanya el programa complet dels Cursets Pedagògics per a mestres que té organitzats a càrrec dels professors senyors En Pere Barnils, En Manuel de Montoliu i En Ferran Valls i Taberner.

Les Comissions Editorial i Tècnica reunides comuniquen que han aprovat la «Gramàtica Catalana» de l'il·lustre filòleg Pompeu Fabra i l'«Aritmètica i Geometria» del catedràtic En Josep Galí; acordant-se que s'imprimeixin tot seguit.

Es dona compte de haver-se rebut: un cartell del VI Concurs de Lectura i Escriptura Catalana i d'Història de Catalunya de l'Orfeó de Sans, el qual és acollit amb satisfacció; una invitació del Director General d'Instrucció Pública de la Mancomunitat de Catalunya per a assistir a les conferències de l'eminent literat francès M. Victor Berard, delegant-se per assistir-hi el Conseller don Pompeu Fabra; comunicacions d'En Ferran Valls, de la Srta. N'Agna Canalias, dels senyors En Manuel Ainaud, En Tomàs Carreras i Artau, En Rossend Serra i Pagès, En Domènec Pons i Munné, de Malgrat i En Ramon Morey i Antic, de Palma, sobre assumptes de tràmit; del senador D. Isidre Valls i dels diputats Srs. Albert, Moles, Llari, Marquès de Camps, Bertran i Musitu, Rosés, Esplugas, Sala, Llonch, Miraclet i Bertran i Serra—aquests dos últims socis de la Protectora—oferint-se a l'Associació per a defensar l'autonomia cultural catalana; dels regidors Srs. Lluís Duran i Ventosa, En F. X. Gambús i N'August de Rull notificant la subvenció votada per l'Ajuntament per al VI Concurs d'Història de Catalunya pròxim a celebrar-se; del Conseller de la Mancomunitat D. J. Mesures i del Director d'Instrucció Pública de la mateixa D. Eugeni d'Ors, notificant la subvenció de la Mancomunitat per a l'any corrent; de la Joventut Nacionalista, de Rubí, regraciant l'enviament de llibres; del ministre de Foment d'Espanya, En Francesc Cambó, acusant rebut de les peticions de la Protectora sobre les reformes de l'ensenyança a Catalunya sol·licitades abans al senyor Rodés; del Consell de Pedagogia amb referència a llibres editats per la Protectora; de l'Ajuntament de Vilafranca del Penadès, oferint-se a cooperar a la Biografia de l'il·lustre vilafranquí En Manuel Milà i Fontanals, escrita per l'eminent literat N'Antoni Rubió i Lluch i que està actualment en premsa; del Patronat de la

Mentora Alsina, una invitació per a assistir a les conferències que en el seu estatge es donaran, delegant-se per assistir-hi Na Rosa Sensat de Ferrer, del Consell Directiu; s'acorda felicitar el soci En Josep M.ª Folch i Torres pel brillant èxit de sa obra dramàtica per a infants «La xinel·la preciosa», pel molt que pot contribuir a sanejar el teatre infantil i a catalanitzar-lo; enviar atenta salutació al Mestre En Tomàs Vicens, per un article publicat en la premsa barcelonina demanant la cooficialitat de l'idioma català en les escoles oficials del nostre país; i accedir a la petició del «Centre de Cultura Popular», de Sabadell, enviant-li diversos exemplars d'Història de Catalunya elemental per a alguns de ses deixebles.

Tenint en compte el resultat altament satisfactori del II Congrés Universitari Català, a la organització del qual ha contribuït la Protectora representada pel seu Conseller Dr. Griera, es creu avinent felicitar els consocis President de la Comissió organitzadora En Josep M.ª Batista i President efectiu del Congrés N'August Pi i Sunyer, com així també el soci En Francesc Layret, per l'encert i eloqüència amb què va defensar en el Congrés la catalanització de la Universitat.

S'ha rebut d'En Lluís Via un exemplar de l'interessant obra «Modèrna Trubadurer», traducció al suec de valioses produccions catalanes degudes a l'eminent escriptor Karl August Hagbert; de l'Arxiu de Ciències de l'Institut, dos quaderns del mateix; de Na Sara Llorens de Serra, un exemplar del llibre acabat de publicar «Monòlegs per a infants»; d'En Josep M.ª de Saura, un volum de la traducció catalana de «La Sinceritat», d'En Pierre Tisserans; del Consell de Pedagogia, un dels «Quaderns d'Estudi»; de l'Ajuntament de Barcelona, l'«Anuari Estadístic de la Ciutat» corresponent a l'any 1915. Tots els donatius són regraciats.

Finalment, la presidència dóna compte de la mort dels il·lustres consocis En Narcís Verdaguer Callís, ex-president de l'Associació i N'Antoni Suñol i Pla, un dels més entusiastes protectors de la mateixa. El Consell acorda fer constar en acta son sentiment i comunicar el condol a les famílies respectives.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana agrairà que de la seva actuació se'n vulguin fer eco els periòdics de la nostra terra, reproduint o extractant els articles continguts en l'anterior «Crònica de la Protectora».

Del restant text que publicà el BUTLLETÍ en seran sols responsables els firmants i, en darrer terme, el Comitè al qual la direcció i redacció del BUTLLETÍ han estat encomenades.

ORFEÓ DE SANS

CONCURS DE LLENGUA I HISTÒRIA CATALANES

Aquesta entitat, amb la valiosa cooperació de distingides personalitats i corporacions, ha organitzat son VI Concurs de Lectura i Escriptura catalanes i Història de Catalunya, al qual convoca els nois i noies, convidant-los a inscriure's per a pendre part en aquesta lluita patriòtica i de cultura.

La inscripció es farà a l'estatge de l'Orfeó de Sans, carrer de Galileu, 40, segon, de vuit a nou del vespre, tots els dies, i demés a la tarda dels de festa, tancant-se el dia 30 del corrent.

Els que vulguin inscriure's presentaran una nota subscripta per ells, on constin els respectius noms, domicili i edat i la secció del concurs (lectura, escriptura o nocions d'Història de Catalunya, o totes tres) a la qual s'inscriuen.

Els exercicis dels concursants de llegir seran la lectura d'un fragment que assenyalarà en el mateix acte la comissió examinadora; per als d'escriure, l'escriptura de qualques mots dictats per la nomenada comissió, i per als d'Història la relació de paraula d'un dels següents punts escollit a lliure elecció del Jurat.

- I. Jofre el Pilós, primer comte independent.
- II. Ramon Berenguer I el Vell. Llibre dels Usatges de Catalunya.
- III. Ramon Berenguer el Gran.
- IV. Casament de Ramon Berenguer amb Petronella d'Aragó. Unió federativa de Catalunya i Aragó.

Podran pendre part a totes les seccions del Concurs, nois i noies de menys de 14 anys, admetent-se fins als 15 complerts als que s'inscriguin per a l'exercici d'Història únicament, havent d'ésser tots domiciliats a Sans o Hostafrancs.

Els exercicis tindran lloc el dia 5 de maig (diumenge), a les deu del matí, distribuint-se oportunament en acte solemne les distincions als que n'hagin estat guanyadors.

Abril de 1918.—El president, *Jacint Laporta*.—El secretari, *Joan Castell*.

EDUCACIÓ DE LA VOLUNTAT (I)

Companys:

En certes branques del saber hi ha grossa distància entre el coneixement vulgar, ço que sap gairebé tothom, i el coneixement científic, ço que sols domi-

(I) Programa del curset que es donà en les Escoles Mercantils Catalanes del Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria.—*Nota de la Direcció*.

nen els especialitzats en la matèria. Aleshores el tecnicisme pertorba les persones no iniciades, que no gosen atansar-se a la gent qui passa per entesa.

Ben al revés ocorre en la Ciència Pedagògica. Ella té per mira l'educació, i com que aquesta és cosa de cadascú de nosaltres, tots en sabem moltíssim, encara que hom no ho sospiti. El pedagog, per la naturalesa de la ciència que cultiva i potser per l'estat endarrerit d'aquesta ciència, no té d'acudir a un llenguatge estrany i poc intel·ligible; més aviat la seva paraula sembla la conversa planera de tots els dies, quan els uns amb els altres enraonem de nosaltres mateixos, de les nostres qualitats personals i dels nostres defectes, d'allò que som i d'allò que voldríem ésser.

Cap desmesura és possible, doncs, fent l'anunci d'aquestes conferències consagrades a l'Educació de la Voluntat. El menys observador de si mateix coneix pla bé les seves flaqueeses, defallences i caigudes, que semblen el nostre pa de cada dia; es dol interiorment de no posseir una voluntat recta, forta i continuada, sense la qual no es troba l'èxit en la lluita per l'existència, i cerca anguniosament maneres per a la perfecció de la pròpia voluntat, mare de la conducta.

Anem, en el transcurs d'aquestes vetllades, a fer via per terra de tots coneguda, com ho és la valor que té la voluntat dins la vida conscient de l'home; i hi anem no amb la il·lusió d'emetre doctrines en res noves ni profundes, sinó amb el propòsit senzill de qüestionar sobre la virtut, tema que de tant en tant es diria oblidat dels homes, però que després rebrota com la més noble i excelsa cosa que pugui ésser objecte de les nostres reflexions.

13 d'abril.—Agunes idees prèvies sobre l'educació: la seva finalitat i els seus medis; els dos elements educand i educador; l'autoeducació o educació de si mateix.

20 d'abril.—Psicologia de la voluntat: els fets volitius dins l'esfera general de la vida del nostre esperit; llurs distintius, la qualitat pràctica i el grau d'energia.

25 d'abril.—La voluntat considerada com el factor determinant del caràcter; les varietats de caràcters; les condicions d'un bon caràcter.

27 d'abril.—Antinòmies que pesen en els determinis de la voluntat: plaer i dolor, optimisme i pessimisme, individualitat i col·lectivitat, lo temporal i lo etern, etc.

4 de maig.—Medis que ens eleven el nivell de la consciència i ens mouen a la bona acció: les ensenyances dels llibres i els exemples dels homes.

8 de maig.—Els problemes del do natural i de la vocació; del treball i de l'esbarjo; de la moral professional, i de la virtut de ciutadania.

LLORENÇ JOU I OLIÓ

LA SIGNIFICACIÓ DEL II CONGRÉS UNIVERSITARI CATALÀ

No hem de ressenyar aquí en detall les sessions del II Congrés Universitari Català que recentment ha tingut lloc en la Universitat de Barcelona, car aquests detalls pot fàcilment llegir-los un hom en la premsa diària. Fou sotmès al Congrés tot un pla orgànic de reforma de la Universitat, els temes del qual foren ja publicats en aquestes mateixes pàgines. Catedràtics, alumnes i personalitats extrauniversitàries però ben significades dins la cultura catalana, prengueren part en les discussions aportant hi tothom son major saber. D'una manera especial cal fer notar el seny i la serietat que els estudiants posaven en els debats, redimint-nos així de les errors cròniques que en altre època de l'any hem sofert fins ara. I sobretot voldríem assenyalar a tothom l'exemple edificant de la sessió de la Secció de Filosofia i Lletres, en la qual gent de tota procedència i significació, amb una serietat i una ponderació admirable, col·laboraven a millorar els punts sotmesos a deliberació—una vegada més s'afirmà que la Facultat de Filosofia—juntament amb la de Ciències—ha d'ésser l'ànima de la Universitat futura, car no hi pot haver reforma que no vagi precedida per la veu dels intel·lectuals.

Conseqüència d'aquesta leal col·laboració fou l'afirmació, aclamada pel Congrés en moments solemnes, de la unitat de la cultura catalana, és a dir, que tant feien per Catalunya—i que per tant estaven en igualtat—les persones que extrauniversitàriament treballaven brillantment per la nostra cultura, com aquelles altres que ardidament en el clos oficial de la Universitat hi trobaven lloc per alçar una ara a la Pàtria.

Però el II Congrés Universitari Català ha tingut encara una altra elevadíssima significació—la nova manera de plantejar el que ha estat anomenat *problema de la Universitat*, problema de la més capdal importància a la nostra terra,—com en totes aquelles on hi ha un moviment nacionalista,—i que darrerament havia estat aguditzat amb motiu dels resultats lamentables obtinguts en la lluita contra certes escoles especials.

Sembla haver-hi dues solucions per resoldre aquest problema—o la creació de planta d'una nova Universitat en front de la ja avui dia existent, o l'adaptació de l'actual a les necessitats de nostre poble.

La primera solució en la pràctica és difícilment realitzable dins les lleis constitucionals de l'Estat Espanyol; l'Estat no es voldria despendre del dret

que li dóna la Constitució (art. 12) «d'expedir els títols professionals i establir les condicions dels qui pretinguin obtenir-los i la forma en què han de provar llur aptitud», concedint-lo a una altra Universitat que neix per lluitar contra les seves pròpies. Demés a Catalunya no hi ha, malauradament, un ambient cultural prou intens per donar vida a dues Universitats; i suposant que hi arribessin a ésser, la lluita esclataria inaplacable entre elles dues des del mateix dia de l'infantament de la Universitat nova i aleshores fóra qüestió de preguntar en quina tràgica situació quedarien els elements catalans que avui hi han a la Universitat actual. En aquesta lluita—igual com passa en els infants—el curt temps de vida de la Universitat nova fóra un desavantatge per a ella, així com la tradició i la força adquirida foren favorables a la *vella*. Deixant de banda altres raons, aquesta solució entranya, finalment, el greu inconvenient de tolerar la persistència en nostra terra d'un organisme d'esperit foraster, el qual s'enfortiria al calor de la lluita, i fóra una confessió implícita de la nostra impotència per conquerir un dels últims baluards que resten a l'Estat Espanyol.

Restà, doncs, l'altra solució: l'assalt de la Universitat, la invasió, la conquesta. Ha estat la tàctica victoriosa de sempre que ha seguit el Catalanisme. Tots els obstacles que se li oposaven han anat caient retuts l'un darrere l'altre—l'Ateneu, l'Acadèmia de Jurisprudència, les corporacions públiques... És clar que hi haurà dificultats, però esperem vèncer-les totes i sortir triomfants.

El II Congrés Universitari Català feu una altra afirmació essencial. La de voler l'autonomia de la Universitat, és a dir el govern de la Universitat per si sola, per si mateixa, sense ingerències estranyes.

El Congrés no hem volgut que fos un enfilall de parlaments, discussions i votacions. Això ho hem hagut de fer per concretar un programa, per alçar una bandera. Però també del Congrés n'han eixit els encarregats de defensar la bandera, que són la Junta Permanent del Congrés Universitari Català (que es reuneix al mateix Saló del Consell de la Universitat) i la Comissió de la Casa dels Estudiants. La Junta Permanent vol l'enaltiment de la Universitat i sa adaptació a les nostres necessitats culturals, i acollirà els esforços de totes les persones vinguin d'allà on vinguin, mentre estimin la Universitat.

JOSEP M. BATISTA I ROCA

ORGANITZACIÓ DELS ESTUDIS DEL MAGISTERI

ESMENES I ADDICIONS (1)

En virtut de les esmenes acceptades, les conclusions provisionals queden redactades amb les següents modificacions:

Conclusió 7.ª El paràgraf o apartat que diu: a) Els coneixements bàsics o preparatoris amb estudis especials de la naturalesa infantil,

Dirà: a) Els coneixements bàsics o preparatoris (Fisiologia, Psicologia) amb estudis especials de la naturalesa infantil (Paidologia).

Conclusió 10. Al seu contingut s'addiciona el següent paràgraf: El Congrés acorda que per ara s'organitzi al costat de la de Filosofia.

S'aproven, demés, les dues addicions següents:

1.ª Perquè el caliu espiritual viscut a l'Escola Normal es conservi, és interessant demés del Museu i la Biblioteca, la publicació de una revista redactada per Professors, mestres i alumnes. Així el lligam entre el Mestre i la Normal serà sempre mantingut.

2.ª Donat l'estat d'endarreriment del poble vers el coneixement de les coses de l'Escola primària, la Normal (Professors i alumnes) contribuirà al desvetllament de la consciència popular mitjançant el *Miting Cultural* i la *Missió Pedagògica*, en els quals actes el normalista adquirirà el domini sobre si mateix i el tremp de les voluntats directores.

FELIP SOLÉ I OLIVÉ

URBEMANIA

En aquest bell viure meu, reposat i plaent, m'arriben les onades d'aquest mar de febre per la vida ciutadana, que trasbalsa la major part de companys de professió, estargint-se en anuncis de permutes, petició de drets per conquerir, fora de concurs, determinada plaça, i l'arreglament de certs casoris per obtenir-la pel dret de consort. De permutes n'hem vistes

(1) Havent publicat en el BUTLLETÍ darrer les conclusions del senyor ponent En Felip Solé i Olivé, creiem que escau reproduir les esmenes i addicions acceptades, sobre el mateix tema, pel II Congrés Universitari Català, que fou celebrat del 7 al 14 d'abril.—Nota de la Direcció.

de fabuloses; de petició de drets fora de concurs, algun de ridícul, i de casori per obtenir el dret de consort... ai lector! més val no parlar-ne. I tot per anar a ciutat, on pensen trobar-hi la felicitat; ben al contrari d'altres professions que sols poden exercir-se en les grans poblacions, i el seus individus sospiren per la vida quieta de poblet, i més encara de pagès, com la faig jo mateix.

El verdader eix de l'acció del mestre públic és en els poblets rurals, on l'acció particular no pot sostenir-hi cap altra escola, quedant qui sap les generacions orfes d'instrucció i d'educació; mentre que en les grans poblacions abunden els centres d'ensenyança, fent que les autoritats mirin amb indiferència l'escola pública, on el mestre s'hi avorreix més de les vegades en una lamentable solitud, ja que els pares, per humil que sia llur estatament, prefereixen dur els fills allà on se paga: - el mestre s'hi mira més— diuen; i el prestigi, rares excepcions, queda a la més baixa expressió.

Deixant totes aquestes consideracions de banda, anem a parlar de la vida rural i de la vida urbana. La rural apareix avorrida de la gran majoria de companys, mentre que la urbana atrau d'una manera inexplicable. ¿A què serà degut? El clam etern de la nostra classe, amb tota raó, no és contra els sous irrisoris? Doncs així resulta un contrasentit l'afany desmesurat de tants companys per la vida ciutadana. Mil pessetes en un llogaret ne representen dues mil, perquè les exigències socials no són tantes com a ciutat.

Al·leguen que a ciutat hi ha més medis per la instrucció dels fills. Així serà que tots els fills dels mestres han de seguir carrera? Quan som precisament nosaltres els destinats a fer desaparèixer aquesta mania d'entre els que no són cridats a elles per la veritable vocació. Cal fer els oficis amables, dignificant-los en els poblets, ont podriem actuar-hi d'una manera directa, si se'ns veiés en disposició de posar-hi molsa, fent desaparèixer aqueixa eterna sospita que el senyor mestre nou va de pas, a fer una temporada de serveis per anar-se'n a ciutat. Davant d'això ¿quina confiança, quin afecte, quina ajuda prestaran al formador de generacions? I d'aquí arrenca l'anomenada de garneus i desconfiats, quan no de malvats, que s'emporten els humils habitants dels pobles i llogarets.

Allà on hi ha la vida fa de bon estar-hi, resa una dita popular, i a això s'ha d'anar, que el mestre visca còmodament, sia onsevulla, perquè no li manqui l'humor per a l'exercici d'una professió delicada i per la qual es necessita una fonda vocació, sense la qual és impossible exercir-la; i no té re-

top que, quan hi ha veritable vocació, sia per l'afer que es vulgui, a tot arreu s'hi troba bé, tant a muntanya com a vora mar, tant en un poblet solitari com en una ciutat populosa; i encara millor es viu en població petita, on els elements no són tan pujats, i fins la vida domèstica és més còmoda per la raó que l'habitació reuneix totes les condicions higièniques d'aire, de llum i de espai que no podran reunir les habitacions humils de les ciutats, on solament els poderosos poden adquirir-les, i encara no amb la puresa i amplitud de fora, on van en l'època del repòs a cercar-la.

Na Dolors Monserdà de Macià explica en *Urbemania*, hermosa composició llorejada, l'èxode d'una família rural acomodada que se'n va a ciutat a viure-hi, deixant tots els aventatges del casal llur, on s'hi gaudeix

*..... el joi dels cants de la batuda,
en el tragi de l'enfeinada brema,
bair els ombrívols pins de la clotada,
en els marges brodats de ginesleres,
sentint els refilets de l'ocellada,
i en mig dels jocs i balles de les eres...*

Però l'hereu s'ha sentit atret per la ciutat, i deixant la pairal, seguint l'onada de desitjos i ambicions que li trasbalsen el cor, va en cerca de nous camins per aconseguir una fortuna que els passats van prou llegar-li amb un esforç i constància que no sap o no vol seguir per aguantar-la solament.

I així, abandonant el niu de sa naixença, se'n va a terra estranya, on ningú no farà esment d'ell, constituint una gota d'aigua en el mar immens de passions, plaers i agitada vida; en aquella ciutat enfebrada

*on en llogat estatge
han de dar-li mesquina i amidada
fins de l'astre del jorn la llum aimada.*

Al fer l'apologia de la vida rural, no condemnem la ciutadana, al contrari: la voldríem dignificada; i en això pot fer-hi molt el mestre rural educant els camperols que s'hi veuen obligats d'anar-hi, en la recerca de treball i pa, deixant el seu medi ambient per engruixir l'exèrcit famèlic i atut de soferts obrers que formen el caire dolorós sacrificat a les grans ambicions.

No tots els elements s'han d'amoïllar en un medi: forçosament hi ha d'haver diversitat de gustos i maneres; però del que [ens] planyem és que dintre l'element del magisteri públic hi hagi una sola nota: la ciutadana, i que el ruralisme constitueixi una sola excepció i aquesta excepció siguem nosaltres, puix podem assegurar que amb tants mestres rurals com hem parlat

no n'hem trobat cap que estés a gust en el seu medi. Això, companys, és dolorós i descoratjant; i en canvi hem trobat mestres particulars en la gran urb, que se n'anirien de bona gana muntanyes amunt, en pobles petits, on el mestre públic no hi sap viure be.

Aquest és el gran factor principal del nostre problema. Cal pensar-hi, car la solució depèn d'ell.

ANTON BUSQUETS I PUNSET

BIBLIOGRAFIA.

ELS CONTINENTS COLONIALS, per Joan Palau Vera.—Col·lecció «Minerva», volum XXV.—Preu de l'exemplar, 0,35 ptes.

Aquest és el terç dels volums de «Minerva» consagrats a la popularització de la Geografia descriptiva. El seu autor ens dona en breus paraules una idea elemental del que són cada un dels continents colonials. Per un resum de Geografia és sempre cosa molt arriscada a deixar-lo fosc i a induir al lector a formar-se una idea falsa d'allò que se li vol ensenyar. Sortosament, En Palau ha sabut salvar-se d'aquest perill, i aquest volum no serà certament dels menys útils entre els que formen la sèrie ja llarga de la col·lecció «Minerva». —P. R.

RESUM DE BOTÀNICA (MORFOLOGIA I FISIOLOGIA), pel P. Joaquim M. de Barnola, S. J.—Col·lecció «Minerva», volum XXVI.—Preu de l'exemplar, 0,35 ptes.

La competència unànimement reconeguda del P. Barnola en tot el que afecta a les Ciències Naturals ens relleva d'exposar cap judici referent al contingut del volum, més abundós del que hom podria sospitar en un follet d'aquesta naturalesa. Ens resta solament lloar la claretat i concisió amb què és escrit, les quals junt amb l'abundor dels gravats fan força atraient l'obra, ja interessant d'ella mateixa. —P. R.

GUIA PRÀCTICA PER A ESCRIURE EN CATALÀ, per Rafel Monjo i Segura.—
Preu de l'exemplar, 1 pesseta.

Heusaquí en un folletó de 64 planes de octau prolongat les principals regles i observacions a tenir en compte per a escriure en català acomodant-se a les Normes de l'Institut d'Estudis Catalans. La ordenació de la obreta va adoptada al següent índex: Lletres.—Ús de lletres vocals.—Ús de lletres consonants.—Lletres dobles.—Lletres nasals.—Lletres mudes.—Accentuació.—Dièresi.—Apòstrof.—Paraules derivades.—Paraules compostes.—Paraules escrites segons llur significat.—Paraules de defectuosa pronunciació.—Paraules que subsisteixen mal escrites.

Mereix lloança la bona voluntat de l'autor. La impressió, clara i acurada com sortida de l'Elzeviriana.—B. V.

MONÒLEGS PER A INFANTS, per Sara Llorens de Serra.

En obrir aquest llibre, de seguit haguérem de remarcar son parentiu amb els *Col·loquis interns d'infant*, preciós article de la senyora Llorens inclòs en l'antologia que amb el títol d'*Aplech* recollí En Busquets i Punset i edità la casa Dalmau Carles, de Girona, l'any 1906. Aquella plana i corts dolorosos d'una nena que perd el seu pare i, tota innocent, vol anar a cercar-lo al cell!, —ha sigut llegida i sentida per milers d'infants de Catalunya, com de segur serà també gustada la col·lecció de nous col·loquis que l'autora ha preferit ara nomenar *Monòlegs*. D'aquestos, en el llibre pulcre imprès a casa de l'Horta, n'hi ha per a totes les edats de l'infantesa, des dels quatre anys, llavors que en l'esperit del nen quasi es confonen la realitat amb la imaginació, fins als tretze anys, aleshores que amb l'adolescència apunten les preocupacions per a guanyar-se la vida. La senyora Llorens de Serra ha volgut tornar-se petita com els infants, «retrobar el primitiu filó del llenguatge» llur i escriure un llibre que ells trobin «petit i entenedor, i lleminer com una joguina». ¿Voldrà l'autora, distingida folk-lorista que sap tan ben penetrar en l'ànima dels infants, que li augurem que les seves planes faran igualment emocionar els qui ja no som petits, puix és impossible deixar d'enternir-se per la candidesa del nen qui exclama *Com me dec dir?*, o per

les entremaliadures de *L'ase d'En Mora, que de tot s'enamora*, o per la frescor de la *Lloança de les mans*, o per les recances d'*Un rodamon*, o pels neguits de *Vocació esguerrada* i *El començ de la lluita?*... — Ll. J. i O.

NOVES

CONCERT CHORAL. «Per vosaltres, petits escolars, se celebra aquest concert, perquè ell sia qui vos apropi més al sentit de les nostres cançons que potser avui per primera volta, obraran el venturós encís de fer vibrar en emocions pures els vostres tendres cors. Voldriem els organitzadors d'aquest acte, que tots vosaltres ne servésseu un bon record i que fos com l'inici, en el vostre viure, de tot un desig de millorament espiritual per tal de saber sentir el goig en la contemplació de la bellesa artística. I voldriem encara més de vosaltres, estimats infants; voldriem que les beneïdes tonades nostres, les cançons populars que avui sentireu cantar arrelessin tan fonament en la vostra sensibilitat de nois, que sempre més fos el vostre desig preferent sentir-les i cantar-les les cançons de nostra terra, puix que elles ajudaran a mantenir més bons els vostres sentiments. I ja ens donarem per ben satisfets si al recordar-vos de l'acte d'avui procureu que els vostres pares vos portin a ésser oïents d'altres consemblants a aquest, puix que ja s'haurà aconseguit bona part de la nostra finalitat. I ara, escolteu bé les cançons catalanes, resseguieu-les i recordeu-les, fent-les adormir amorosament en el fons del vostre cor.» Aquestes eren les paraules, tan ben sentides, que precedien el programa del concert que l'Orfeó Gracienc i la Societat Barcelonina dels Amics de l'Instrucció dedicaren als infants de les escoles públiques i privades de la ciutat, aplegant-se en el Teatre Eldorado, lloc de la festa, uns 1.800 escolars, entre nois i noies.

PER UNA ESCOLA MODEL. Com a coronament de la campanya que 21 entitats de Sans i d'Hostafrancs, en col·laboració amb l'Ateneu Enciclopèdic Popular, realitzaren a fi que es construeixi una escola model al districte VII, s'han celebrat successivament tres importants mitings en el Centre Republicà Sang Nova, Centre liberal d'Hostafrancs i Orfeó de Sans, prenent-hi part 23 oradors, mestres en sa majoria i resumint els discursos, respectivament, en Josep Montúia Imbert, mestre nacional; en Manuel Ainaud, director de l'Assessoria Tècnica de la Comissió Municipal de Cultu-

ra, i en Josep Agell, director de l'Escola d'Indústries Químiques de la Universitat Industrial.

CONCURS D'HISTÒRIA. El dia 30 d'abril finà el termini per a inscriure's al VI Concurs Nacional d'Història de Catalunya, i fet el recompte dels infants inscrits, resulten ésser: Noies: primera secció, 25; segona, 9; tercera, 7; total, 41. Nois: primera secció, 86; segona, 32; tercera, 7; total, 125. Resum, entre nois i noies, 166.

CURSOS DE LA PROTECTORA. Dels tres cursets per a mestres que organitzà l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, han tingut ja lloc, amb èxit satisfactori, els dels senyors Barnils i Montoliu, que tractaren de Nocions de Fonètica i de Geografia i Història de les Llengües Romàniques, segons programa aparegut en el nostre BUTLLETÍ d'abril.

DONATIU. La Secció d'Educació i Instrucció del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria ha rebut dels dependents i obrers de la casa Fills de Josep Tayà, S. en C., la quantitat de 500 pessetes per a destinar-les a la gran obra cultural i educativa que amb el manteniment de les Escoles Mercantils Catalanes porta a terme.

MENTORA ALSINA. Les primeres conferències que el Patronat de Mentora Alsina organitza amb propòsit de divulgació científica, han estat confiades a dona Rosa Sensat de Ferrer, directora de les Escoles de Bosc de Montjuïc, i versaran sobre «La física aplicada als quefers domèstics.»

CURSOS MONOGRÀFICS D'ALTS ESTUDIS I D'INTERCANVI. Organitzats per la Direcció d'Instrucció Pública de la Mancomunitat, l'Institut d'Estudis Catalans i el Consell de Pedagogia de la Diputació de Barcelona, s'anuncia la quarta estació d'aquests cursos (Semestre de Primavera de 1918), comprenent: «La concepció cíclica de l'univers,» per Eugeni d'Ors; «La interpretació materialista i la interpretació idealista de la Història,» per A. Fabra Ribas; «Bionòmia de les plantes: els excitadors biològics del regne vegetal,» per J. M.ª de Barnola, J. S.; «Homer i Espanya,» per Víctor Bérard; «Els aspectes sentimentals en la Història de la poesia portuguesa,» per Teixeira de Pascoaes, i «Assaig d'una sistematització de la prehistòria a la península ibèrica,» per P. Bosch Gimpera.